

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

6 octombrie 2009*

În cauza C-335/07,

având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulată în temeiul articolului 226 CE, introdusă la 16 iulie 2007,

Comisia Comunităților Europene, reprezentată de domnii I. Koskinen și L. Parpala, precum și de doamnele M. Patakia și S. Pardo Quintillán, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

reclamantă,

împotriva

Republicii Finlanda, reprezentată de domnul J. Heliskoski și de doamna A. Guimaraes-Purokoski, în calitate de agenți,

pârâtă,

* Limba de procedură: finlandeza.

susținută de:

Regatul Suediei, reprezentat de doamna A. Falk, în calitate de agent,

intervenient,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul A. Rosas, președinte de cameră, domnii A. Ó Caoimh, J. Klučka, U. Lohmus și A. Arabadjiev (raportor), judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,
grefier: doamna C. Strömholm, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 19 februarie 2009,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 26 martie 2009,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin cererea introductivă, Comisia Comunităților Europene solicită Curții să constate că, întrucât nu a impus o tratare mai eficientă a tuturor apelor urbane reziduale care provin din aglomerări cu un echivalent-locuitor (denumit în continuare „EL”) mai mare de 10 000, Republica Finlanda nu și-a îndeplinit obligațiile instituite prin articolul 5 alineatele (2), (3) și (5) din Directiva 91/271/CEE a Consiliului din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale (JO L 135, p. 40, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 43), astfel cum a fost modificată prin Directiva 98/15/CE a Comisiei din 27 februarie 1998 (JO L 67, p. 29, Ediție specială, 15/vol. 4, p. 201, denumită în continuare „Directiva 91/271”).

Cadrul juridic

Convenția privind protecția mediului marin din zona Mării Baltice

- 2 Comunitatea Europeană este semnatară, alături de anumite state membre și de Federația Rusă, a Convenției privind protecția mediului marin din zona Mării Baltice (Convenția de la Helsinki, revizuită în 1992) (JO 1994, L 73, p. 20, Ediție specială, 11/vol. 8, p. 270, denumită în continuare „Convenția privind Marea Baltică”), adoptată prin Decizia 94/157/CE a Consiliului din 21 februarie 1994 privind încheierea, în numele Comunității, a Convenției privind protecția mediului marin din zona Mării Baltice (Convenția de la Helsinki, revizuită în 1992) (JO L 73, p. 19, Ediție specială, 11/vol. 8, p. 269).

Reglementarea comunitară

- 3 Conform articolului 1 din Directiva 91/271, aceasta se aplică colectării, tratării și evacuării apelor urbane reziduale, precum și tratării și evacuării apelor uzate care provin din anumite sectoare industriale și are ca obiect protejarea mediului împotriva deteriorării datorate evacuărilor de ape reziduale menționate anterior.
- 4 Articolul 2 din această directivă prevede:

„În sensul prezentei directive:

- (1) «ape urbane reziduale» înseamnă apele menajere uzate sau amestecul de ape menajere uzate cu ape industriale uzate și/sau ape de scurgere;

[...]

- (4) «aglomerare» înseamnă o zonă în care populația și/sau activitățile economice sunt concentrate suficient, astfel încât să fie posibilă colectarea apelor urbane reziduale în vederea dirijării lor către o stație de epurare sau un punct final de evacuare;
- (5) «sistem de colectare» înseamnă un sistem de canalizare care adună și transportă apele urbane reziduale;

- (6) «echivalent-locuitor (EL)» înseamnă încărcarea organică biodegradabilă cu o cerere biochimică de oxigen în cinci zile (CBO5) de 60 de grame de oxigen pe zi;

[...]

- (8) «tratate secundară» înseamnă tratarea apelor urbane reziduale printr-un procedeu care conține în general o tratare biologică cu decantare secundară sau printr-un procedeu care permite respectarea condițiilor din tabelul 1 din anexa I;

- (9) «tratate corespunzătoare» înseamnă tratarea apelor urbane reziduale prin orice procedeu și/sau sistem de evacuare care să permită, pentru apele receptoare de deșeuri, respectarea obiectivelor de calitate reținute, precum și conformarea la dispozițiile corespunzătoare ale prezentei directive și ale altor directive comunitare;

[...]

- (11) «eutrofizare» înseamnă îmbogățirea apei cu elemente nutritive, în special cu compuși ai azotului și/sau ai fosforului, provocând o dezvoltare accelerată a algelor și a vegetalelor din specii superioare, care duce la o perturbare nedorită a echilibrului organismelor prezente în apă și la o degradare a calității apei respective;

[...]

(13) «ape litorale» înseamnă apele din afara etiajului sau a limitei exterioare a unui estuar.”

5 Normele generale aplicabile apelor reziduale vizate de directivă figurează la articolul 4 din aceasta, care prevede la alineatul (1):

„Statele membre veghează ca apele urbane reziduale care intră în sistemele de colectare, înainte de a fi evacuate, să facă obiectul unei tratări secundare sau echivalente [...]”

6 Articolul 5 din Directiva 91/271 prevede:

„(1) În sensul alineatului (2), statele membre identifică, până la 31 decembrie 1993, zonele sensibile pe baza criteriilor definite la anexa II.

(2) Statele membre veghează ca apele urbane reziduale care intră în sistemele de colectare, înainte de a fi evacuate în zonele sensibile, să facă obiectul unei tratări mai riguroase decât cea descrisă la articolul 4, până la 31 decembrie 1998, pentru toate evacuările care provin din aglomerări cu EL mai mare de 10 000.

(3) Evacuările care provin de la stațiile de epurare a apelor urbane reziduale menționate la alineatul (2) respectă condițiile corespunzătoare din anexa I punctul B. [...]

(4) Cu toate acestea, condițiile impuse unei stații de epurare în conformitate cu alineatele (2) și (3) nu se aplică în mod obligatoriu zonelor sensibile, dacă se poate dovedi că procentul minim de reducere a încărcării globale care intră în toate stațiile de epurare a apelor reziduale urbane din această zonă atinge cel puțin 75 % pentru cantitatea totală de fosfor și cel puțin 75 % pentru cantitatea totală de azot.

(5) Pentru evacuările de la stațiile de epurare a apelor urbane situate în bazinele hidrografice corespunzătoare zonelor sensibile și care contribuie la poluarea acestor zone, se aplică alineatele (2), (3) și (4).

[...]

(8) Un stat membru nu este obligat să identifice zonele sensibile în sensul prezentei directive, dacă acest stat aplică pe întreg teritoriul său tratarea prevăzută la alineatele (2), (3) și (4).”

7 Alineatele 2 și 3 ale punctului B din anexa I la această directivă au următorul cuprins:

„2. Evacuările provenind de la stațiile de tratare a apelor urbane reziduale, tratate în conformitate cu articolele 4 și 5 din prezenta directivă, corespund dispozițiilor din tabelul 1.

3. Evacuările instalațiilor de tratare a apelor urbane reziduale în zonele sensibile predispușe la eutrofizare, cum ar fi cele identificate la anexa II punctul A litera (a), respectă, în afară de aceasta, dispozițiile care figurează în tabelul 2 din prezenta anexă.”

8 Tabelul 2 din anexa I are următorul conținut:

„Tabelul 2: Cerințe pentru evacuările din uzinele de tratare a apelor urbane reziduale în zone sensibile expuse eutrofizării, identificate în anexa II punctul (A) litera (a). În funcție de condițiile locale, se aplică unul sau doi parametri. Se aplică valorile concentrației sau procentajul de reducere.”

9 Conform celei de a doua rubrici a acestui tabel, azotul trebuie fie să aibă o concentrație maximă de 15 mg/l pentru aglomerările cu un EL între 10 000 și 100 000 și de 10 mg/l pentru aglomerările mai importante, fie să facă obiectul unei reduceri minime de 70-80 %.

10 Anexa II punctul A litera (a) al doilea paragraf la Directiva 91/271 prevede:

„Se poate ține seama de următoarele aspecte în cursul examinării elementelor nutritive care trebuie reduse printr-o tratare complementară:

(i) lacuri și cursuri de apă care se varsă în lacuri/bazine de acumulare/golfuri închise unde s-a constatat că schimbul de apă este slab, ceea ce poate genera un fenomen de acumulare. Este necesar să se prevadă o eliminare a fosforului din aceste zone, cu excepția cazului în care se poate demonstra că această eliminare nu va avea efecte

asupra eutrofizării. Se poate, de asemenea, preconiza eliminarea azotului în cazul evacuărilor care provin de la marile aglomerări;

- (ii) estuare, golfuri și alte ape litorale unde s-a constatat că schimbul de apă este slab sau care primesc mari cantități de elemente nutritive. Evacuările care provin din mici aglomerări prezintă, în general, puțină importanță în aceste zone, dar, în ceea ce privește marile aglomerări, trebuie prevăzută eliminarea fosforului și/sau a azotului, cu excepția cazului în care se demonstrează că această eliminare nu are efecte asupra nivelului de eutrofizare.”

Reglementarea națională

- 11 În temeiul articolului 4 din Decizia Consiliului de miniștri nr. 365/1994 din 19 mai 1994 privind tratarea apelor reziduale care provin din sistemul general de canalizare și din anumite sectoare industriale și care sunt deversate în apă, precum și privind tratarea apelor reziduale din industrie care intră în sistemul general de canalizare, mediul acvatic finlandez în ansamblul său este considerat zonă sensibilă în sensul Directivei 91/271.
- 12 Din descrierea reglementării naționale furnizate în documentele prezentate de Republica Finlanda reiese că orice stație de epurare finlandeză ce tratează ape urbane reziduale provenind din aglomerări cu un EL mai mare de 100 trebuie să dețină un permis de mediu, care este eliberat după o apreciere de la caz la caz. În cadrul acestei aprecieri, se ia întotdeauna în considerare starea apelor și impactul asupra acesteia pe care îl au apele urbane reziduale.
- 13 În cadrul aprecierii sale, autoritatea responsabilă pentru eliberarea permiselor de mediu dispune, în ceea ce privește stațiile de epurare care tratează apele urbane reziduale ce

provin din aglomerări cu un EL mai mare de 4 000, de o expertiză în materia dreptului mediului, precum și de o expertiză științifică și tehnică. Aceasta trebuie să ia în considerare informațiile pe care le primește în cadrul procesului de autorizare, inclusiv avizul de la ympäristökeskus (centrul de mediu) implicat.

- 14 Acesta din urmă are ca sarcină în special să vegheze ca interesul general în materie de mediu să fie respectat. În avizul pe care îl prezintă autorității responsabile pentru eliberarea permiselor de mediu, centrul de mediu trebuie să propună o reducere a conținutului de azot, atunci când aceasta se impune în raport cu mediul, ținând cont de condițiile locale și de ultimele cunoștințe științifice. În principiu, cererea de reducere a conținutului de azot trebuie să fie adresată tuturor stațiilor de epurare a apelor reziduale ce provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000 ale căror evacuări se deversează direct în zonele de la sud de Kvarken (Merenkurkku), care se situează la limita dintre Golful Botnic (Perämeri) și Marea Botnică (Selkämeri), care formează împreună Golful Botnic (Pohjanlahti). Acesta din urmă constituie un braț al Mării Baltice.

Procedura precontencioasă

- 15 Prin scrisoarea din 1 iulie 2002, Comisia, considerând că tratarea mai riguroasă în sensul articolului 5 alineatele (2), (3) și (5) din Directiva 91/271 (denumită în continuare „tratare terțiară”) atât a azotului, cât și a fosforului s-ar impune în toate aglomerările finlandeze cu un EL mai mare de 10 000 situate în bazinele hidrografice care ajung în Marea Baltică, a pus în întârziere Republica Finlanda pentru a se conforma prevederilor articolului 5 din Directiva 91/271.
- 16 În răspunsul său din 27 august 2002, Republica Finlanda a susținut că îndeplinește cerințele impuse prin Directiva 91/271. Astfel, conținutul de azot ar fi redus atunci când se consideră necesar acest lucru, ținând cont în fiecare caz de starea apelor receptoare, potrivit prevederilor directivei menționate.

- 17 La 1 aprilie 2004, Comisia a adresat Republicii Finlanda un aviz motivat, în temeiul articolului 226 CE, concluzionând că, întrucât nu a impus o tratare mai eficientă a apelor reziduale colectate în toate aglomerările cu un EL mai mare de 10 000, Republica Finlanda nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 5 alineatele (2), (3) și (5) din Directiva 91/271 și invitând acest stat membru să adopte măsurile menționate în acest aviz motivat într-un termen de două luni de la data primirii sale.
- 18 Considerând că răspunsul autorităților finlandeze la acest aviz motivat nu era satisfăcător, Comisia a decis să introducă prezenta acțiune.
- 19 Prin Ordonanța președintelui Curții din 7 august 2008, a fost admisă intervenția Regatului Suediei în susținerea concluziilor Republicii Finlanda.

Cu privire la acțiune

Argumentele părților

- 20 Potrivit Comisiei, întrucât ansamblul mediului acvatic finlandez este reprezentat de zone sensibile în sensul Directivei 91/271, obligația de a veghea ca toate apele urbane reziduale care intră în sistemele de colectare să fie supuse, înainte de a fi evacuate, unei tratări mai riguroase decât cea care este descrisă la articolul 4 din directiva menționată pentru toate evacuările ce provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000 se aplică întregului teritoriu finlandez.

- 21 În aceste condiții, din Directiva 91/271 ar rezulta că azotul trebuie să fie supus unei tratări terțiare în toate stațiile de epurare a apelor urbane reziduale ce provin din aglomerări finlandeze cu un EL mai mare de 10 000 situate în zonele litorale și în bazinele hidrografice ale Mării Baltice.
- 22 Comisia consideră că, pentru a îndeplini obiectivul Directivei 91/271, toate evacuările ce provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000 care sunt deversate în Marea Baltică trebuie să fie tratate atât pentru fosfor, cât și pentru azot. O astfel de tratare ar limita migrarea azotului către centrul Mării Baltice, către Golful Finlandei (Suomenlahti), către Marea Arhipelagului (Saaristomeri) și către anumite părți din Marea Botnică și, prin urmare, ar limita eutrofizarea acestor zone. În opinia Comisiei, autoritățile finlandeze nu au demonstrat că decizia de a nu proceda la o tratare terțiară a azotului în toate stațiile de epurare vizate nu are incidență asupra eutrofizării zonelor respective.
- 23 Republica Finlanda arată că apele urbane reziduale din toate aglomerările finlandeze sunt tratate în stații biochimice și că stațiile de epurare trebuie să obțină un permis de mediu. Un aspect esențial al procedurii de eliberare a acestui permis este consultarea centrelor regionale de mediu, iar acestora din urmă le-ar reveni sarcina să recomande o reducere a conținutului de azot de fiecare dată când aceasta ar fi necesară pentru protejarea mediului. În plus, cu ocazia reexaminării regulate a fiecărui permis de mediu, este evaluată necesitatea reducerii conținutului de azot în raport cu condițiile locale, conform prevederilor Directivei 91/271.
- 24 Republica Finlanda afirmă că în majoritatea apelor sale interioare, reprezentate de lacuri și de râuri, azotul nu are incidență asupra eutrofizării în măsura în care elementul nutritiv care condiționează eutrofizarea este fosforul. Republica Finlanda consideră că azotul nu este un element nutritiv care condiționează eutrofizarea nici în cazul tuturor zonelor marine finlandeze.

- 25 În aceste condiții, Republica Finlanda contestă că Directiva 91/271 impune reducerea conținutului de azot în toate apele reziduale ce provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000. Astfel, conform prevederilor tabelului 2 din anexa I la directiva menționată, necesitatea de a proceda la reducerea conținutului de azot se apreciază „în funcție de condițiile locale”. Comisia nu ar demonstra că, deși Directiva 91/271 impune reducerea conținutului de azot, autoritățile finlandeze nu au impus acest lucru, și aceasta în cadrul aprecierii efectuate pentru fiecare stație de epurare ce tratează apele urbane reziduale provenind din aglomerări cu un EL mai mare de 100, în scopul acordării sau al reînnoirii permisului de mediu obligatoriu în temeiul reglementării naționale.
- 26 Pe de altă parte, Republica Finlanda susține că acele „condiții locale” la care se referă tabelul 2 din anexa I la Directiva 91/271 se limitează la zona acvatică în care emisiile stațiilor de epurare pot provoca pagubele menționate în directivă. Mai mult, cerința potrivit căreia conținutul de azot ar trebui redus în toate cazurile conform valorilor prevăzute în acest tabel, indiferent de impactul său asupra mediului acvatic, ar încălca principiul proporționalității.
- 27 În plus, Republica Finlanda invocă trei motive principale pentru a-și justifica practica ce constă în aprecierea necesității de a reduce conținutul de azot de la caz la caz pentru fiecare stație de epurare supusă obligației de a obține un permis de mediu în temeiul reglementării naționale. În primul rând, acest stat membru susține că, în anumite cazuri, reducerea conținutului de azot din apele urbane reziduale nu are incidență asupra eutrofizării Mării Baltice datorită retenției de azot în lacuri și în râuri. În al doilea rând, nu ar fi exclus ca, în anumite împrejurări, reducerea conținutului de azot să aibă un efect negativ asupra stării apelor, în special provocând înmulțirea anumitor alge nocive. În al treilea rând, Republica Finlanda arată că nu se poate considera că nivelul redus al migrației azotului dinspre Golful Botnic, care nu prezintă semne de eutrofizare și în care azotul nu este elementul nutritiv limitativ, către alte zone marine poate cauza o atingere în sensul Directivei 91/271, în zonele vizate.

Aprecierea Curții

- 28 Din articolul 5 alineatul (2) din Directiva 91/271 reiese că toate apele urbane reziduale ce provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000 care se deversează într-o zonă sensibilă trebuie să facă obiectul unei tratări mai riguroase decât cea descrisă la articolul 4 din directiva menționată.
- 29 În această privință, Curtea a stabilit anterior că este vorba despre o deversare în sensul articolului 5 alineatul (2) din Directiva 91/271 indiferent dacă apele uzate sunt evacuate direct sau indirect într-o zonă sensibilă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 aprilie 2002, Comisia/Italia, C-396/00, Rec., p. I-3949, punctele 29-32). După cum a arătat avocatul general la punctul 72 din concluzii, acest fapt este conform cu nivelul ridicat de protecție vizat de politica în domeniul mediului a Comunității în temeiul articolului 174 alineatul (2) CE.
- 30 Identificarea zonelor sensibile se poate întemeia, conform prevederilor anexei II punctul A la Directiva 91/271, pe eutrofizare, pe captarea de apă potabilă sau pe cerințele prevăzute în alte directive.
- 31 În speță, este cert că Republica Finlanda a identificat în anul 1994 toate apele sale ca fiind zone expuse eutrofizării și că toate stațiile de epurare din acest stat membru efectuează direct sau indirect evacuări în aceste zone.
- 32 În plus, articolul 5 alineatul (3) din Directiva 91/271 stabilește căror norme se supune tratarea terțiară a evacuărilor în astfel de zone sensibile. Din această dispoziție, coroborată cu dispozițiile la care face trimitere, reiese că evacuările stațiilor de epurare a apelor urbane reziduale în zone sensibile expuse eutrofizării răspund cerințelor prevăzute în tabelul 2 din anexa I la această directivă.

- 33 Curtea a stabilit anterior că aceste cerințe se aplică sub rezerva anexei II punctul A litera (a) al doilea paragraf la Directiva 91/271 (Hotărârea din 23 septembrie 2004, Comisia/Franța, C-280/02, Rec., p. I-8573, punctele 104 și 105). Astfel, punctul (ii) al acestei dispoziții prevede că, în legătură cu apele litorale în cazul cărora s-a constatat că schimbul de apă este slab sau care primesc cantități mari de elemente nutritive, în ceea ce privește marile aglomerări trebuie prevăzută eliminarea fosforului și/sau a azotului, cu excepția cazului în care se demonstrează că această eliminare nu va avea efecte asupra nivelului de eutrofizare.
- 34 Tabelul 2 din anexa I la această directivă se referă la reducerea fosforului și a azotului din apele urbane reziduale. Conform titlului acestui tabel, se prevede că, în funcție de condițiile locale, se aplică unul sau ambii parametri. Așadar, în funcție de condițiile locale trebuie reduse azotul sau fosforul ori ambele substanțe. Statul membru poate, prin urmare, să aleagă între aplicarea valorii concentrației și procentajul reducerii.
- 35 Trebuie precizat că Republica Finlanda și Comisia admit ambele faptul că eutrofizarea Mării Baltice constituie o problemă de mediu majoră și că acest fenomen este provocat de o concentrație ridicată de azot și de fosfor, două substanțe care sunt totuși indispensabile vieții marine.
- 36 După cum a afirmat Comisia însăși, mecanismul de limitare a eutrofizării prin azot și/sau prin fosfor variază considerabil de la o zonă marină a Mării Baltice la alta și chiar în interiorul aceleiași zone. Prin urmare, nu există o soluție uniformă la problema eutrofizării pentru ansamblul Mării Baltice.
- 37 Din observațiile prezentate de părți rezultă că, în general, una dintre substanțele nutritive, fie că este vorba despre fosfor, fie că este vorba despre azot, este prezentă într-o cantitate mai redusă în raport cu cealaltă și că această lipsă limitează dezvoltarea algelor. Astfel, această substanță a fost numită „factor limitativ”. Apele dintr-o anumită zonă pot fi sensibile la una dintre aceste substanțe sau chiar la ambele. În consecință,

reducerea fosforului sau/și a azotului în funcție de sensibilitatea apelor respective permite să se limiteze producția de alge.

38 În aceste condiții, nu trebuie adoptate aceleași măsuri pentru reducerea eutrofizării în toate zonele Mării Baltice. Directiva 91/271 prevede în acest sens că statele membre apreciază, pe baza condițiilor locale, substanțele – fosfor și/sau azot – care contribuie la eutrofizare și adoptă, în funcție de această apreciere, măsurile de tratare corespunzătoare.

39 După cum a arătat Republica Finlanda, Directiva 91/271 nu impune o reducere automată a concentrației de azot, deși evacuările stațiilor de epurare a apelor urbane reziduale se deversează în ape receptoare situate în zone sensibile. Caracterul sensibil al acestor ape receptoare, împreună cu examinarea condițiilor locale sunt aspectele care determină dacă azotul și/sau fosforul trebuie reduce.

40 În consecință, nu poate fi admisă interpretarea susținută de Comisie, potrivit căreia numai împrejurarea că evacuările stațiilor de epurare a apelor urbane reziduale ajung într-o zonă sensibilă permite să se considere că Directiva 91/271 impune o tratare terțiară a azotului. Conform articolului 5 alineatul (5) din directiva menționată, obligația de reducere a cantității de azot depinde de măsura în care evacuările stațiilor de epurare a apelor urbane reziduale care sunt situate în bazinele hidrografice ale zonelor sensibile contribuie la poluarea acestora din urmă.

41 Întrucât determinarea factorului limitativ nu este legată exclusiv de sensibilitatea apelor receptoare, ci de asemenea de existența unui efect poluant al evacuărilor asupra acestora din urmă, nu se poate afirma, cum procedează în esență Comisia, că, având în vedere că Marea Baltică propriu-zisă cunoaște o puternică eutrofizare din cauza azotului și a fosforului și că marea majoritate a apelor interioare finlandeze se

deversează în această mare, trebuie să se considere că atât lacurile, cât și râurile, precum și apele litorale finlandeze sunt sensibile la cele două substanțe.

42 Din aceste considerații rezultă că, spre deosebire de ceea ce susține Comisia, Directiva 91/271 nu prevede o obligație generală de impunere a unei tratări terțiare a azotului din evacuările fiecărei stații de epurare a apelor urbane reziduale care provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000.

43 Întrucât Directiva 91/271 impune reducerea fosforului și/sau a azotului în funcție de condițiile locale, și anume sensibilitatea la unul dintre aceste elemente nutritive a apelor receptoare și existența unui efect poluant al evacuărilor asupra acestora din urmă, se poate proceda la o examinare în comun a stațiilor de epurare în cauză, ale căror evacuări sunt deversate în același bazin hidrografic.

44 În plus, evacuările, directe sau indirecte, ale stațiilor de epurare a apelor urbane reziduale situate în același bazin hidrografic al unei zone sensibile sunt supuse, în temeiul articolului 5 alineatul (5) din Directiva 91/271 cerințelor aplicabile zonelor sensibile numai în măsura în care aceste evacuări contribuie la poluarea acestei zone. Astfel, trebuie să existe o legătură de cauzalitate între evacuările menționate și poluarea unor zone sensibile.

45 În lumina acestor considerații trebuie să se examineze dacă existența unei astfel de legături a fost demonstrată de Comisie.

46 Astfel, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, în cadrul unei proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor inițiată în temeiul articolului 226 CE, revine Comisiei sarcina de a stabili existența preținsei neîndepliniri a obligațiilor. Comisia trebuie să prezinte Curții toate elementele necesare pentru ca aceasta să verifice existența acestei neîndepliniri a obligațiilor, fără a se putea întemeia pe vreo

prezumție de orice natură (a se vedea printre altele Hotărârea din 25 mai 1982, Comisia/Țările de Jos, 96/81, Rec., p. 1791, punctul 6, și Hotărârea din 26 aprilie 2007, Comisia/Italia, C-135/05, Rep., p. I-3475 punctul 26).

47 În plus, în cazul în care Comisia a furnizat suficiente elemente care să releve anumite fapte de pe teritoriul statului membru pârât, acesta este cel care trebuie să conteste pe fond și în mod detaliat datele astfel prezentate și consecințele care decurg din acestea (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 septembrie 1988, Comisia/Grecia, 272/86, Rec., p. 4875, punctul 21, precum și Hotărârea din 9 noiembrie 1999, Comisia/Italia, C-365/97, Rec. p. I-7773, punctele 84 și 86).

48 Trebuie să se constate, după cum rezultă din dosar, că stațiile de epurare finlandeze sunt repartizate pe bazine hidrografice ale căror ape receptoare sunt în primul rând Golful Botnic, acesta având ca subdiviziuni două zone marine, pe de o parte, Golful Botnic și, pe de altă parte, Marea Botnică, în al doilea rând, Marea Baltică propriu-zisă și, în al treilea rând, Golful Finlandei.

49 În aceste condiții, trebuie să se examineze dacă s-a demonstrat de către Comisie că evacuările de azot din stațiile de epurare a apelor urbane reziduale ce provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000 și care sunt situate în bazinele hidrografice relevante ale zonelor marine menționate contribuie la eutrofizarea acestor zone.

Cu privire la stațiile de epurare ale căror evacuări sunt deversate în Golful Botnic

50 Unele stații de epurare dintre cele ale căror evacuări sunt deversate în Golful Botnic deversează evacuările lor direct sau indirect în Golful Botnic, altele deversează evacuările lor direct sau indirect în Marea Baltică. Prin urmare, este posibil să se examineze împreună toate stațiile de epurare în cauză, ale căror evacuări sunt deversate în același bazin hidrografic.

— Cu privire la stațiile de epurare ale căror evacuări sunt deversate fie direct în Golful Botnic, fie în bazinul său hidrografic

51 Părțile consideră deopotrivă că Golful Botnic este unica zonă importantă a Mării Baltice care nu este, în general, afectată de eutrofizare. În plus, Comisia recunoaște că fosforul este factorul limitativ în Golful Botnic. Pe de altă parte, Republica Finlanda susține că, atunci când autoritatea responsabilă pentru eliberarea permiselor de mediu consideră că este necesară, în considerarea condițiilor locale, se impune de asemenea o reducere a azotului în stațiile de epurare a apelor reziduale situate la marginea Golfului Botnic.

52 În aceste condiții, Comisia nu a demonstrat că, date fiind condițiile din Golful Botnic, Republica Finlanda trebuia să impună o tratare terțiară a azotului în fiecare stație de epurare a apelor urbane reziduale care provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000 și ale căror evacuări sunt deversate în Golful Botnic.

— Cu privire la stațiile de epurare ale căror evacuări sunt deversate fie direct în Marea Botnică, fie în bazinul său hidrografic

53 Părțile au un punct de vedere diferit în legătură, pe de o parte, cu existența eutrofizării, precum și cu determinarea factorului limitativ în Marea Botnică și, pe de altă parte, cu existența și eventualele efecte ale unui transfer de azot care provine din Golful Botnic și coboară până la Marea Baltică propriu-zisă.

Cu privire la existența eutrofizării și la determinarea factorului limitativ în Marea Botnică

- 54 Conform rezultatelor studiilor anexate la dosar de Republica Finlanda, Golful Botnic, inclusiv Marea Botnică, este singura subregiune a Mării Baltice care nu are semne evidente de eutrofizare.
- 55 Comisia își întemeiază afirmația potrivit căreia azotul ar fi un factor limitativ semnificativ al eutrofizării Mării Botnice pe un raport întocmit în anul 2004, la cererea sa, de Water Research Center cu privire la transpunerea Directivei 91/271 în Finlanda (denumit în continuare „raportul din anul 2004”).
- 56 Cu toate acestea, din acest raport rezultă că în general nu se consideră că eutrofizarea reprezintă o problemă în Marea Baltică și, mai precis, în apele deschise ale Golfului Botnic. În plus, raportul menționat afirmă că Marea Arhipelagului este o zonă de tranziție, în termeni de eutrofizare, între Golful Finlandei și Golful Botnic. Calitatea apei din această zonă a fost descrisă în general drept satisfăcătoare.
- 57 Din considerațiile de mai sus reiese că nu s-a demonstrat de către Comisie că azotul este un factor limitativ semnificativ al eutrofizării în apele deschise ale Golfului Botnic.
- 58 În ceea ce privește apele litorale, raportul din anul 2004 arată că acestea suferă o eutrofizare din cauza slabelor schimburi de apă și a concentrației ridicate de elemente nutritive din aceste ape. În plus, în raportul respectiv se susține că fosforul este principalul factor limitativ în apele litorale finlandeze.

- 59 În această privință, trebuie să se țină cont de punctul (ii) al anexei II punctul A litera (a) al doilea paragraf la Directiva 91/271, în temeiul căruia, în zonele litorale, evacuările ce provin de la aglomerări mici sunt în general reduse, însă în ceea ce privește marile aglomerări, trebuie prevăzută eliminarea fosforului și/sau a azotului, cu excepția cazului în care s-a demonstrat că această eliminare nu ar avea efecte asupra nivelului de eutrofizare.
- 60 Republica Finlanda susține că, în ceea ce privește stațiile de epurare a apelor reziduale situate la marginea Golfului Botnic, în general nu se poate considera că azotul conținut în apele reziduale produce o atingere în sensul directivei menționate, în special datorită fenomenului de retenție a azotului.
- 61 Pe de altă parte, Republica Finlanda a afirmat, fără a fi contrazisă de Comisie prin prezentarea unor probe contrare, că numai 0,3 % din cantitatea totală de azot deversată în fiecare an în Marea Botnică provine din ape urbane reziduale care sunt deversate dinspre Golful Botnic. În plus, potrivit acestui stat membru, efectul eliminării de azot în Golful Botnic asupra nivelului eutrofizării Mării Baltice propriu-zise ar fi atât de nesemnificativ, încât nu ar putea să fie identificat în statistici.
- 62 În aceste împrejurări, trebuie să se constate că nu s-a demonstrat de către Comisie că, date fiind condițiile din Marea Botnică, Republica Finlanda trebuia să impună o tratare terțiară a azotului conținut în evacuările fiecărei stații de epurare a apelor urbane reziduale care provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000 și care sunt deversate în Marea Botnică.

Cu privire la existența și eventualele efecte ale unui transfer de azot ce provine din Golful Botnic și coboară până la Marea Baltică propriu-zisă

- 63 Comisia susține că, în orice caz, o cantitate importantă de elemente nutritive este transportată între diferitele bazine marine. Astfel, 62 % din cantitatea totală de azot

evacuată direct sau indirect în Golful Botnic s-ar scurge în continuare către Marea Botnică, care ar fi o zonă marină în care azotul constituie un factor limitativ important.

- 64 Pe de o parte, este adevărat că, după cum susțin Comisia și Republica Finlanda, obligația de tratare a azotului trebuie interpretată într-o perspectivă globală, luând în considerare atât sensibilitatea apelor interioare, cât și pe cea a apelor litorale receptoare. Totuși, trebuie să se considere că noțiunea de bazin hidrografic este limitată. În această privință, trebuie subliniat că, în cadrul ședinței, Comisia a admis că, spre deosebire de ceea ce rezultă din memoriul său în replică, aceasta nu afirmă că Golful Botnic și Marea Botnică pot fi considerate bazine hidrografice ale Mării Baltice propriu-zise.
- 65 Pe de altă parte, trebuie subliniat că Republica Finlanda nu contestă că azotul circulă între diferite zone marine, ci susține că din aceasta nu se poate deduce că respectivele condiții locale impun o reducere a azotului în ceea ce privește toate stațiile de epurare a apelor urbane reziduale ce provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000 situate la marginea acestor zone marine.
- 66 Trebuie subliniat, după cum reiese din dosarul prezentat Curții, că Marea Baltică este o mare puțin adâncă, fapt care nu favorizează schimburile de apă. În plus, după cum s-a admis la punctul 77 din Hotărârea din 6 octombrie 2009, Comisia/Suedia (C-438/07, Rep., p. I-9517), pronunțată în aceeași zi cu prezenta hotărâre, între Golful Botnic și Marea Botnică, schimburile de apă sunt limitate de obstacole naturale situate în zona de nord a arhipelagului Kvarken. Astfel, Golful Botnic și Marea Botnică sunt legate între ele prin bancuri de aluviuni unde apa are o adâncime maximă de 25 de metri.
- 67 În aceste împrejurări, trebuie să se constate că nu s-a demonstrat de către Comisie că nu există nicio barieră fizică ce limitează transferul de azot dintre bazinele marine relevante.

- 68 Pe de altă parte, după cum a subliniat avocatul general la punctul 93 din concluzii, Marea Botnică este un veritabil rezervor pentru azot.
- 69 Prin urmare, deși există un transfer de azot între Golful Botnic și Marea Baltică propriu-zisă, Comisia nu a demonstrat că transferul de apă din Golful Botnic și din Marea Botnică către Marea Baltică propriu-zisă implică transferul unei cantități semnificative de poluanți care conțin azot provenind din regiunile de nord ale Finlandei.
- 70 În această privință, trebuie să se constate că părțile sunt de acord că aproximativ 11 % din totalitatea azotului prezent în Marea Botnică se deversează în Marea Baltică propriu-zisă.
- 71 Cu toate acestea, astfel cum reiese din înscrisurile din dosar și din observațiile formulate de Republica Finlanda în cadrul ședinței, procentajul pertinent este cel care reprezintă cantitatea de azot evacuată de stațiile de epurare a apelor urbane reziduale ce provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000 ale căror evacuări se deversează în Golful Botnic și care este transportată către Marea Baltică. În schimb, fluxul total de azot nu poate să fie considerat, în speță, drept un element pertinent pentru a determina dacă azotul care provine de la stațiile menționate trebuie supus unei tratări terțiare.
- 72 Astfel, înscrisurile din dosar permit stabilirea faptului că elementele nutritive, printre care se numără azotul, au la origine o multitudine de activități umane și ajung în final în mare prin intermediul, în primul rând, al emisiilor atmosferice și al depunerilor care rezultă din acestea, în al doilea rând, al evacuărilor unor surse punctuale situate de-a lungul coastei sau care provin din bazinele lor hidrografice, transportate de fluvii și, în al treilea rând, al evacuărilor din surse difuze.

- 73 În această privință, înscrisurile din dosar permit să se stabilească că, pe de o parte, o mare parte din cantitatea de azot prezentă în Golful Botnic provine din evacuări din surse difuze. Pe de altă parte, în cadrul acestora, agricultura este activitatea umană care este responsabilă pentru o mare parte din evacuările de azot.
- 74 În consecință, cantitatea de azot evacuată de stațiile de epurare a apelor urbane reziduale care provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000 nu corespunde nivelului de azot menționat de Comisie.
- 75 În aceste condiții, este dificil de înțeles cărui element îi corespunde nivelul de transfer de 62 % invocat de Comisie. Un astfel de nivel nu poate, în orice caz, să corespundă cantității de azot conținute în evacuările stațiilor de epurare a apelor urbane reziduale care provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000.
- 76 Potrivit observațiilor Republicii Finlanda din cadrul ședinței, rata de transfer de azot, care include exclusiv evacuările acestui element nutritiv ce provin de la stațiile de epurare în cauză, se ridică la aproximativ 1,2 %.
- 77 În astfel de împrejurări, Comisia nu a demonstrat că transportul de azot care provine de la stații de epurare finlandeze ce tratează apele urbane reziduale din aglomerările cu un EL mai mare de 10 000 ale căror evacuări sunt deversate în Golful Botnic către Marea Baltică propriu-zisă poate fi calificat drept semnificativ în sensul jurisprudenței potrivit căreia fluxul de azot provocat de apele urbane reziduale care se deversează în ape eutrofizate poate fi considerat semnificativ dacă reprezintă aproximativ 10 % din fluxul total de azot (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Franța, citată anterior, punctul 77).

78 Pe de altă parte, Comisia Helcom, instituită în cadrul Convenției privind Marea Baltică, a adoptat, cu ocazia summitului ministerial de la Cracovia din 15 noiembrie 2007, un plan de acțiune pentru Marea Baltică (Helcom Baltic Sea Action Plan). Acest plan de acțiune, care a făcut obiectul dezbaterilor în cursul ședinței, prevede un plafon pentru evacuările de azot și de fosfor, precum și necesitatea reducerii azotului și a fosforului în diferite părți ale Mării Baltice. În consecință, pentru Golful Botnic și pentru Marea Botnică nu este necesară reducerea procentului de azot.

79 Deși este adevărat de asemenea că planul de acțiune recomandă o reducere a azotului în Marea Baltică propriu-zisă de până la 94 000 de tone pe an, trebuie subliniat, după cum a arătat Republica Finlanda în cadrul ședinței, că această recomandare nu vizează acest stat membru. În schimb, recomandarea vizează statele din zona bazinului hidrografic al Mării Baltice propriu-zise.

80 În aceste condiții, Comisia nu a făcut dovada, pe de o parte, că evacuările de azot care provin din apele interioare și din apele litorale ale Golfului Botnic contribuie la eutrofizarea Mării Botnice și, pe de altă parte, că azotul constituie principalul factor limitativ al eutrofizării Mării Botnice.

81 Din considerațiile de mai sus reiese că nu s-a demonstrat de către Comisie că respectiva cantitate de azot rezultată din stațiile de epurare a apelor urbane reziduale care provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000 ale căror evacuări se deversează în Golful Botnic contribuie la eutrofizarea Mării Baltice propriu-zise. Prin urmare, Comisia nu dovedit că Republica Finlanda trebuia să impună o tratare terțiară a azotului în fiecare stație de epurare a apelor urbane reziduale care provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000 ale căror evacuări sunt deversate în Golful Botnic.

82 În aceste condiții, trebuie să se considere că nu s-a dovedit de către Comisie că Republica Finlanda nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul Directivei 91/271 în ceea ce privește fiecare stație de epurare a apelor urbane reziduale ce provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000 ale căror evacuări se deversează în Golful Botnic.

Cu privire la stațiile de epurare ale căror evacuări se deversează fie direct în Marea Baltică propriu-zisă, fie în bazinul său hidrografic

83 În ceea ce privește evacuările stațiilor de epurare situate în interiorul teritoriului sudic al Finlandei și care tratează apele urbane reziduale ce provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000 aflate în bazinul hidrografic ale cărui ape sunt drenate către apele sensibile la azot ale Mării Baltice propriu-zise, Republica Finlanda susține că o tratare terțiară a azotului nu este necesară în măsura în care fenomenul retenției naturale permite o eliminare suficientă a acestui element nutritiv.

84 În această privință, din dosarul prezentat Curții reiese că retenția este un proces natural care are loc în lacuri și pe cursuri de apă, ce captează cea mai mare parte a cantității de azot evacuate și îl transformă într-un gaz inofensiv, ceea ce corespunde întru totul procedurii utilizat de stațiile de epurare pentru eliminarea azotului. Retenția intervine în special în bazinele în care scurgerea apei încetinește, iar timpul de rezidență este în general de ani. Acest fenomen are loc astfel încât azotul este eliminat fie cu substanța organică din sedimentele de pe fundul bazinelor lacustre, fie prin procesul de nitrificare/denitrificare a microbilor, ca azot în stare gazoasă în atmosferă.

85 Comisia nu contestă faptul că retenția este un proces chimic care se produce în apă și care diminuează concentrația azotului, ci susține că acest proces nu poate fi utilizat de stațiile de epurare la care se referă Directiva 91/271 ca substitut pentru eliminarea

azotului, întrucât aceasta contrazice principiul precauției. Comisia consideră în plus că procesul de retenție a azotului nu permite o eliminare durabilă a acestuia și este supus unor variații sezoniere.

86 Mai întâi, trebuie să se constate că nicio dispoziție din Directiva 91/271 nu se opune ca această retenție naturală a azotului să fie considerată drept o metodă de eliminare a azotului din apele urbane reziduale.

87 În ceea ce privește argumentul invocat de Comisie, potrivit căruia procesul de retenție a azotului este prea instabil pentru a fi luat în considerare, trebuie subliniat că Republica Finlanda a arătat, fără a fi contrazisă de această instituție, că, în cadrul calculului bilanțului pe substanțe din zonele acvatice pe care se bazează analizele privind retenția, sunt luate în considerare procesul de eliminare și de adăugare de azot din și în apă. Prin urmare, s-ar ține cont de denitrificare, de retenția azotului în sedimente, de retenția azotului în atmosferă, realizată de algele albastre, și de eliberarea de azot în apă din sedimente. Republica Finlanda a menționat de asemenea că anii excepționali din punct de vedere hidrologic nu sunt luați în calcul, întrucât sunt prezentate rezultatele medii pentru mai mulți ani.

88 În sfârșit, trebuie amintit că, după cum s-a arătat la punctul 44 din prezenta hotărâre, trebuie să existe o legătură de cauzalitate adecvată între evacuările menționate și poluarea unor zone sensibile. În consecință, deși apele Mării Baltice propriu-zise suferă o eutrofizare în special din cauza azotului, atât timp cât Comisia nu a demonstrat că evacuările de azot din stațiile de epurare a apelor urbane reziduale care provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000 care se deversează în Marea Baltică propriu-zisă contribuie la eutrofizarea acestei mări, nu trebuie impusă o tratare terțiară a azotului pentru fiecare dintre aceste stații.

89 Pe de altă parte, după cum a subliniat avocatul general la punctul 82 din concluzii, tabelul 2 din anexa I la Directiva 91/271 nu impune, în cadrul tratării terțiare, o tratare

completă, ci, în ceea ce privește azotul, fie o reducere care să permită atingerea unei norme de 15 mg/l pentru aglomerările cu un EL între 10 000 și 100 000, fie un nivel minim de reducere de 70-80 %. O evacuare indirectă de azot în apele sensibile la acesta nu dă naștere, prin urmare, obligației de a reduce cantitatea de azot decât dacă, pentru o stație de epurare, mai mult de 30 % din azotul conținut în apele urbane reziduale ajunge în aceste ape sensibile.

90 Prin urmare trebuie să se determine dacă s-a demonstrat de către Comisie că evacuările fiecărei stații de epurare a apelor urbane reziduale din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000 care se deversează direct în Marea Baltică propriu-zisă sau în bazinul său hidrografic nu sunt conforme cu aceste prevederi.

91 În primul rând, după cum arată Republica Finlanda, pe teritoriul acestui stat membru există numeroase lacuri și râuri. Republica Finlanda a menționat în plus, fără a fi contrazisă de Comisie, că apele dulci formează frecvent căi fluviale în cadrul cărora fluvii scurte unesc mai multe lacuri care se succed înainte ca apele să ajungă în apele litorale. În aceste condiții, trebuie să se constate că retenția azotului pare a fi favorizată de caracteristicile naturale ale teritoriului finlandez.

92 În al doilea rând, trebuie subliniat că Republica Finlanda susține că, în cele mai multe lacuri și râuri, azotul nu are incidență asupra eutrofizării în măsura în care elementul nutritiv care condiționează eutrofizarea este fosforul. Trebuie să se constate că acest argument nu a fost respins de Comisie.

93 În al treilea rând, Republica Finlanda a afirmat, fără a fi contrazisă de Comisie, că o stație de epurare clasică, echipată pentru o depoluare mecanică, biologică și chimică, elimină întotdeauna într-o anumită măsură azotul, chiar dacă stația nu este echipată în mod special în acest scop. Reducerea azotului într-o astfel de stație de epurare reprezintă în medie 30 %.

94 Având în vedere cele de mai sus și ținând cont de datele tehnice și științifice prezentate de părți, în ceea ce privește evacuările stațiilor de epurare ce sunt deversate direct sau indirect în Marea Baltică propriu-zisă, Comisia nu a demonstrat că efectele cumulate ale reducerii azotului în stațiile de epurare, pe de o parte, și ale retenției naturale, pe de altă parte, nu permit să se atingă nivelul minim de eliminare a azotului impus prin Directiva 91/271.

95 În aceste condiții, trebuie să se considere că nu s-a dovedit de către Comisie că Republica Finlanda nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul Directivei 91/271 în ceea ce privește evacuările fiecărei stații de epurare a apelor urbane reziduale ce provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000 care sunt deversate direct sau indirect în Marea Baltică propriu-zisă.

Cu privire la evacuările stațiilor de epurare care se deversează fie direct în Golful Finlandei, fie în bazinul său hidrografic

96 În ceea ce privește evacuările stațiilor de epurare situate în interiorul teritoriului sudic al Finlandei și care tratează apele urbane reziduale ce provin din aglomerări aflate în bazinul hidrografic ale cărui ape sunt drenate către apele sensibile la azot din Golful Finlandei, Republica Finlanda susține că o tratare terțiară a azotului nu este necesară în măsura în care fenomenul retenției naturale permite o eliminare suficientă a acestui element nutritiv.

97 În această privință, trebuie subliniat că acele constări efectuate la punctele 84-94 din prezenta hotărâre privind stațiile de epurare ale căror evacuări sunt deversate direct sau indirect în Marea Baltică propriu-zisă sunt aplicabile *mutatis mutandis* în cazul stațiilor de epurare ale căror evacuări sunt deversate direct sau indirect în Golful Finlandei.

- 98 Republica Finlanda afirmă că, datorită fenomenului de retenție, azotul prezent în apa tratată de stațiile de epurare care sunt situate pe malul lacurilor și al râurilor nu este deversat în proporții considerabile în apele Golfului Finlandei, în care ar putea produce pagube. Acest stat membru a afirmat, fără a fi contrazis de Comisie, care nu a prezentat nici dovezi contrare în acest sens, că azotul este reținut în lacurile finlandeze în proporții cuprinse între 19 % și 82 %.
- 99 Cu certitudine, planul de acțiune pentru Marea Baltică menționat la punctul 78 din prezenta hotărâre a prevăzut că statele părți la Convenția privind Marea Baltică trebuie să elimine 6 000 de tone de azot din Golful Finlandei. Cu toate acestea, pentru ansamblul Mării Baltice, cuantumul reducerii cantității de azot imputabil Republicii Finlanda nu se ridică decât la 1 200 de tone pe an.
- 100 În plus, Republica Finlanda subliniază că, din nivelul total de azot de origine umană din Finlanda, partea care provine din apele urbane reziduale este de aproximativ 15 %. Trebuie subliniat că această afirmație este confirmată de concluziile studiilor anexate la dosar, potrivit cărora agricultura este în mare măsură responsabilă de poluarea Golfului Finlandei.
- 101 În aceste condiții, trebuie să se constate că nu s-a dovedit de către Comisie că evacuările de azot din stațiile de epurare a apelor urbane reziduale ce provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000 care sunt deversate fie direct, fie indirect în Golful Finlandei sau în bazinul său hidrografic contribuie în mod semnificativ la eutrofizarea Golfului Finlandei. Or, după cum s-a reamintit la punctul 46 din prezenta hotărâre, în speță, Comisia ar trebui să prezinte astfel de dovezi.
- 102 În consecință, nu s-a dovedit că autoritățile naționale finlandeze trebuie să impună o tratare terțiară a azotului pentru stațiile de epurare a apelor urbane reziduale ce provin din aglomerări cu un EL mai mare de 10 000 ale căror evacuări sunt deversate fie direct în Golful Finlandei, fie în bazinul său hidrografic.

103 Din considerațiile de mai sus rezultă că trebuie să se respingă acțiunea Comisiei.

Cu privire la cheltuielile de judecată

104 În temeiul articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Republica Finlanda a solicitat obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată, iar Comisia a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată. Conform alineatului (4) primul paragraf din același articol, Regatul Suediei, care a intervenit în litigiu, suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară și hotărăște:

- 1) Respinge acțiunea.**
- 2) Obligă Comisia Comunităților Europene la plata cheltuielilor de judecată.**
- 3) Regatul Suediei suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Semnături